

Flora en fauna quickscan Laantje van Middenhoeve te Dordrecht

Rapportnr.
Auteur
Opdrachtgever

Datum uitgave

2012-N15
Sander D. Elzerman
Milieukundig Adviesbureau
Inventerra bv
22 november 2012

Flora en fauna quickscan Laantje van Middenhoeve te Dordrecht

Aanleiding

In het kader van een bestemmingsplanwijziging voor een projectgebied in de gemeente Dordrecht is de aanwezigheid van beschermde flora en fauna onderzocht. Op basis van een verkennend ecologisch onderzoek ('quickscan') zijn de potenties voor beschermde flora en fauna in beeld gebracht. Mogelijk is vervolgonderzoek noodzakelijk om hier uitsluitsel over te geven. Dit kan mogelijk leiden tot het advies voor een ontheffingsaanvraag voor de Flora- en faunawet.

Het projectgebied is gelegen aan het Laantje van Middenhoeve 4a in de gemeente Dordrecht. De locatie ligt aan de zuidrand van de bebouwde kom (Figuur 1). In totaal beslaat het projectgebied ca. 1,7 hectare. Binnen het onderzoeksgebied zal de voormalige manege gesloopt worden. Deze zal plaatsmaken voor drie woningen. Het gebouw is al lange tijd niet meer in gebruik. De omringende sloten zullen niet worden gedempt.

Figuur 1. Het onderzoeksgebied langs het Laantje van Middenhoeve te Dordrecht is rood omkaderd.

Methodiek

Op 15 november 2012 is het onderzoeksgebied bezocht door een ecooloog. Tijdens het bezoek is gelet op de (potentiële) aanwezigheid van beschermde planten en dieren. Het onderzoeksgebied is onderzocht op alle soort(groep)en. De nadruk lag hierbij op soorten waarvoor op basis van art. 75 van de Flora- en faunawet een ontheffing nodig is en soorten waarvan de vaste rust- of verblijfplaats

jaarrond beschermd is (Ministerie van LNV, 2009). Het betreffen zgn. Tabel 2 en 3-soorten die vallen onder de zwaarste beschermingsregimes (Ministerie van LNV, 2005). Wanneer werkzaamheden deze soorten (mogelijk) treffen is een ontheffing verplicht. Voor soorten opgenomen in Tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling wanneer men de Zorgplicht in acht neemt. De Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is een algemeen geldende fatsoenseis ten aanzien van de omgang met flora en fauna.

Aanvullend op het veldbezoek zijn openbare bronnen met natuurgegevens geraadpleegd, zoals de verspreidingsatlassen van diverse soortgroepen en overzichten van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's).

Resultaten

De resultaten van de quickscan worden besproken op basis van de vastgestelde of verwachte aanwezigheid van een dier- of plantensoort. Beschermden soorten, die niet zijn aangetroffen of te verwachten zijn, worden verder buiten beschouwing gelaten.

Figuur 2. Het onderzoeksgebied gezien vanuit de noordwestelijke hoek.

Beschrijving onderzoeksgebied

Het oude gebouw van de manege staat in een groene omgeving aan de rand van de bebouwde kom. Ten zuiden van de projectlocatie staat een woonboerderij. Het Laantje van Middenhoeve is geflankeerd door een enkele bomenrij aan beide zijden van de weg. Deze bomenlaan valt buiten het onderzoeksgebied, omdat deze niet getroffen wordt door de werkzaamheden. De paardenwei rondom het gebouw is enigszins verruigd (Figuur 2). Langs de randen staat een brede strook brandnetels *Urtica spec.* en zuring *Rumex spec.* Aan de westzijde van het gebouw staat een vak met bosschages. Uit een weelderige ondergroei van braamstruweel en brandnetels zijn diverse Essen *Fraxinus excelsior* opgegroeid. In het vak staan ook enkele Zwarte Elzen *Alnus glutinosa* en wilgen *Salix spec.* De omringende sloten zijn dichtbegroeid en lagen tijdens het veldbezoek vol met gevallen bladeren.

Figuur 3. Het gebouw van de voormalige manege aan het Laantje van Middenhoeve te Dordrecht. Op de achtergrond staat de woonboerderij Middenhoeve.

De voormalige manege is opgebouwd uit enkelwandige, stenen muren en een golfplaten dak (Figuur 3). Het dak wordt direct ondersteund door houten balken. Er liggen geen houten dakplaten onder de golfplaten. De zuidelijke helft van het dak is grotendeels ingestort. Aan beide lange zijden van het gebouw zitten ramen, waarvan de meeste open gebroken zijn. Hierdoor heeft de wind vrij spel door het gebouw. De korte zijde aan de west- en oostkant van het gebouw is voorzien van houten betimmering. Deze houten deklatten zijn ook op een deel van de beide lange zijden aanwezig. In het gebouw heeft zich een wildernis van opgeschoten Essen, brandnetels en andere vaatplanten ontwikkeld. Het opschot reikt tot aan het dak van het gebouw. Enkele oude hokken van gaaswerk zijn nog aanwezig, evenals losliggende houten platen en glasscherven (Figuur 4). Aan de oostzijde van het gebouw staat nog een kleine, houten paardenstal dat nog in gebruik is.

Beschermde flora en fauna

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen. Langs de muren van het gebouw zijn op sommige plekken vochtplekken. Vooral de onderste delen van de muren zijn begroeid met mos. Er zijn geen opvallende scheuren of spleten gevonden, waar zich beschermde muurplanten kunnen bevinden. De verruigde plekken op het terrein zijn in principe geschikt voor de Brede Wespenorchis *Epipactis helleborine subsp. helleborine*. Deze soort staat vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor de soorten uit deze tabel geldt een algemene vrijstellingsregeling.

Vogels

Enkele vogels bevonden zich tijdens het veldbezoek in het struweel rondom het onderzoeksgebied. Een zingende Heggenmus *Prunella modularis* bakende zijn winterterritorium af, terwijl een Winterkoning *Troglodytes troglodytes* alarm sloeg. Ook een Koolmees *Parus major*, twee Roodborsten *Erithacus rubecula*, een Merel *Turdus Merula*, een Vlaamse Gaai *Garrulus glandarius* en een groepje Staartmezen *Aegithalos caudatus* waren aanwezig. Alle genoemde soorten zouden in de struiken of bomen tot broeden kunnen komen. Indien deze soorten zich daar vestigen dan zijn zij met hun nesten gedurende de broedtijd beschermd.

Voor een aantal vogelsoorten geldt dat hun nesten en directe omgeving niet alleen tijdens de broedtijd, maar ook daarbuiten beschermd zijn. De voormalige manegehal wordt niet geschikt geacht voor jaarrond beschermde vogels die in gebouwen broeden, zoals Huismus *Passer domesticus* en Kerkuil *Tyto alba*. Het struweel naast het gebouw is te open met te weinig geschikte bomen voor de vestiging van andere vogelsoorten, waarvan de vaste rust- en verblijfplaats jaarrond beschermd is.

Zoogdieren

Er zijn geen zoogdieren aangetroffen tijdens het veldbezoek. Het valt echter niet uit te sluiten dat zich binnen het onderzoeksgebied beschermde soorten bevinden. Hierbij gaat het met name om de vleermuizen.

De houten betimmering langs de muren van het gebouw vormt een potentiële locatie voor vleermuizen (Figuur 5). Tussen de muur en de houten planken is een ruimte aanwezig, waar op diverse plekken een vleermuis tussen kan kruipen. Sommige soorten vleermuizen, zoals de Laatvlieger *Eptesicus serotinus*, gebruiken gebouwen om in te verblijven. Gedurende het jaar kan een vleermuis gebruikmaken van verschillende verblijven om te overwinteren, jongen te baren en te paren (Limpens *et al.*, 1997). In deze situatie kan het gebouw verschillende verblijfsfuncties vervullen.

Alle in Nederland voorkomende soorten vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 van de Flora- en faunawet. Wanneer de werkzaamheden de functionaliteit van het gebied voor een soort raakt dan is een ontheffing verplicht.

Figuur 4. In de voormalige manege zijn diverse struiken en bomen opgeschoten.

Figuur 5. De houten betimmering langs de muur vormt een potentiële verblijfplaats voor vleermuizen.

Overige soortgroepen

Van de overige soortgroepen zijn geen beschermde soorten aangetroffen, waarvoor extra maatregelen getroffen moeten worden indien deze beïnvloed worden door de werkzaamheden. Het valt van deze soorten niet te verwachten dat ze zich binnen het onderzoeksgebied (zullen) bevinden.

Conclusie en aanbevelingen

Op basis van de ecologische quickscan wordt aanbevolen vervolgonderzoek te laten uitvoeren naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Bepaalde functionaliteiten van het projectgebied voor deze soortgroep zijn ontheffingsplichtig ex. Art. 75 van de Flora- en faunawet. Het

vervolgonderzoek dient met name gericht te zijn op de mogelijk functionaliteit van het gebouw als verblijfplaats.

Onderzoek naar vleermuizen dient te worden verricht aan de hand van de richtlijnen uit het Vleermuisprotocol (NGB, VZZ & GaN, 2012). Deze schrijft voor dat de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen onderzocht moet worden op basis van tenminste vier bezoeken in de periode begin april – begin oktober.

Voor de overige soortgroepen zijn geen beschermde soorten aangetroffen en deze worden op basis van de quickscan ook niet verwacht aanwezig te zijn. De soorten, die vermeld staan in Tabel 1 van de Flora- en faunawet, vallen onder een algemene vrijstelling. Alle broedende vogels en hun nesten zijn beschermd ex. art. 11 van de Flora- en faunawet. De werkzaamheden dienen dan ook buiten het broedseizoen plaats te vinden. Voor het kappen van de grotere Essen moet mogelijk een kapvergunning worden aangevraagd. Informeer bij de gemeente Dordrecht voor de voorwaarden indien het kappen van dergelijke bomen in de planning staat.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient men te allen tijde rekening te houden met de in de Flora- en faunawet opgenomen Algemene Zorgplicht (Art. 2). De Zorgplicht houdt in dat schadelijke effecten aan planten en dieren door menselijk handelen tot een minimum beperkt worden. Deze wettelijke verplichting geldt voor alle flora en fauna in Nederland ongeacht de beschermde status. Aanbevolen wordt dan ook om de werkzaamheden uit te voeren volgens de richtlijnen van de *Gedragscode ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de Gemeente Dordrecht en Zwijndrecht* (Bureau Waardenburg en BuildDesk, 2010).

Literatuur

Bureau Waardenburg en BuildDesk. 2010. *Gedragscode ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de Gemeente Dordrecht en de Gemeente Zwijndrecht*. Rapport 07-075. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red). 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2005. *Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet*. Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23, p. 16.

Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij. 2009. *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*. 26 augustus 2009. Brief Dienst Regelingen, Den Haag.

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. 2006. *Nota Ruimte – Ruimte voor ontwikkeling*. Ministerie van VROM, Den Haag.

NGB, VZZ & GaN. 2012. Vleermuisprotocol 2012, 24 februari 2012. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging VZZ & Gegevensautoriteit Natuur.

Flora en fauna quickscan Laantje van Middenhoeve te Dordrecht

Status uitgave **Concept**
Rapport nr. 2012-N15
Auteur Sander D. Elzerman
Datum uitgave 22 november 2012

Foto's Sander D. Elzerman
Kaarten GoogleEarth

Projectnr. 2012029
Opdrachtgever Inventerra bv
Contactpersoon Mevr. M. Penders

© Elzerman Ecologisch Advies
Koninginneweg 235
2982 AM Ridderkerk

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.